

Penagos, kolonbiarra eta euskalduna

Ttap aldizkari digitaleko ikus-entzunezko elkarrizketa bat ikusiko dugu; bertan, Laura Penagos aktore kolonbiarrak Euskal Herriarekin eta euskararekin duen harremanaz hitz egingo digu.

Sekuentzia honetan, hau egin dezakezu:

- Elkarrizketaren bideoa ikusi, eta galderei erantzun.
- Bideo pasarte batzuk oinarri hartuta, hutsuneak bete eta hizkuntza aberastu: lehenaldia, konpletiboa, lokailuak...
- “Neure burua” esamoldea ezagutu.
- Penagos en ibilbidea komentatu.
- Ahozko elkarrizketa bat egin, zure ikasprozesuari buruzkoa, gidoi baten laguntzaz, aurrez prestatuta.

eu.wikipedia

Entzun aurretik

1. Spoiler

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Hona hemen ikusiko dugunaren spoiler txiki bat. Lotu esaldi-hasierak eta -amaierak, eta elkarrizketako zenbait esaldi osatuko dituzu.

1. Orain dela ia-ia 17 urte ailegatu nintzen
2. Berehala erabaki nuen
3. Euskarak nire bizitzan
4. Ondo iruditzen bazaizu,
5. Suesca herri txiki bat da,
6. Apaizek beraien artean euskaraz
7. 2006an, euskaldun bat

- a) ... hasieretara joango gara prozesu hori ezagutzeko.
- b) ... espazio erraldoia du.
- c) ... euskara ikasi behar nuela.
- d) ... hona, Euskal Herrira.
- e) ... ezagutu nuen Suescan.
- f) ... Bogota ondoan dagoena.
- g) ... hitz egiten zuten.

ERANTZUNAK: 1 ____; 2 ____; 3 ____; 4 ____; 5 ____; 6 ____; 7 ____.

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

BAKARKA

Entzun bitartean

2. Zer dio Laurak?

Ikusi Ttap aldizkari digitalean Amaia Uribek Laura Penagosi egindako elkarrizketa, eta erantzun galderei.

1. Laura aktorea da, baina, ez hori bakarrik. Zer gehiago da?

- a) Sortzailea
- c) Dendaria
- d) Euskara-irakaslea

Laura Penagosi elkarrizketa

2. Nolakoa izan da Lauraren prozesua euskara ikasteko?

- a) Zoragarria, eta nahiko erraza.
- b) Ederra, baina gogorra.
- c) Oso erraza, euskara munduko hizkuntzarik ederrena delako.

3. Zer da euskara Laurarentzat?

- a) Eguneroko tresna bat da, praktikoa da, baina ez da euskaraz bizi.
- b) Lan egiteko tresna bat da, besterik ez.
- c) Dena, euskaraz bizi baita: euskaraz egiten du lan, idatzi, maitatu...

4. Nolakoa da Suesca?

- a) Oso herri polita da, baina ez du gehiegi maite.
- b) Ez da batere polita, baina maite du.
- c) Oso berezia da, eta maite du.

5. Nola izan zuen lehenengoz Euskal Herriaren eta euskararen berri?

- a) Suescako Euskal Etxearen bidez.
- b) Eskolan, apaiz euskaldun bat izan zuelako irakasle.
- c) Aitaren bidez, aitak, ikasle garaian, apaizei entzuten zuelako.

6. 2006an euskaldun bat ezagutu zuen Suescan. Zer esan zion?

- a) Euskal Herrian euskaraz hitz egiten dugula.
- b) Euskal Herrian ez dugula euskara askorik egiten.
- c) Euskal Herrian parranda asko egiten dugula.

ERANTZUNAK: 1 ____; 2 ____; 3 ____; 4 ____; 5 ____; 6 ____.

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

TALDEAN

3. Nola esan du?

Hona hemen elkarrizketaren zenbait pasarte. Idatzi aukera zuzena hutsuneetan; ondoren, alderatu egindakoa ikaskideekin, eta entzun berriro. Ariketa honek amaierako eginkizuna hobeto egiten lagunduko dizu.

“Amaia Uribe: Bueno, Laura, aktorea zara, sortzailea ere bai. Kolonbiarra izatez, baina heldu zinela etorri zinen Euskal Herrira, eta euskara ikastea erabaki _____ (1). Zergatik?

Laura Penagos: (...) orain dela ia-ia 17 urte ailegatu nintzen hona, Euskal Herrira, eta berehala erabaki nuen euskara hizkuntza ikasi behar _____ (2). Nik uste dut oso garrantzitsua _____ (3), azken finean, Euskal Herrian euskaraz. Oso animatuta _____ (4) eta, murgildu _____ (5), eta geratu naiz edo geratu _____ (6), eta prozesu ederra izan da, zoragarria, oso aberatsa. Gogorra, _____ (7), hasieran: ez da nire ama-hizkuntza (...).

Amaia Uribe: Zer da euskara zuretzat?

Laura Penagos: (...) _____ (8), nire bizitzan espazio erraldoia du euskarak. Oso garrantzitsua da; _____ (9), lan egiten dut euskaraz, idazten dut, antzezten dut, maitatzen dut. _____ (10), nire eguneroko tresna da hitz egiteko, lan egiteko, bizitzeko. Bai, _____ (11), oso-oso garrantzitsua da niretzat”.

Aukerak:

1.
a) nuen
b) zinen
c) zenuen	4.
a) nuen
b) nengoen
c) nengoela	7.
a) nola ez
b) nola bai
c) nolatan	
2.
a) nuen
b) nuela
c) nintzela	5.
a) nuen
b) nintzen
c) nintzela	8.
a) edo
b) baina
c) egia esan	10.
a) Baina
b) Edo
c) Orduan
3.
a) dela
b) duela
c) da	6.
a) nuen
b) nintzen
c) nintzela	9.
a) baina
b) izan ere
c) edo	11.
a) zalantzarik
b) zalantza gabe
c) zalantzarik gabe

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

Entzun ondoren

TALDEAN

4. Penagos, bere buruari galdezka

Irakurri elkarrizketaren pasarte hau, erreparatu azpimarratutakoari, eta irakurri beheko azalpenak.

“Eta zergatik erabaki zenuen Euskal Herrira etortzea?”

Kolonia oso gogorra da, oso bortitza, pobrea, eta nik mundua ezagutu nahi nuen. Eta ezagutu nuen euskaldun harekin ezkondu nintzen. Kolonbian bizi ginen, baina erabaki genuen hona etortzea.

Iruñera. Nolakoa izan zen lehen kolpe hura?

Beti buruan izango dut. Zehazki, heldu nintzen Euskal Herrira maiatzaren 10ean, eta euri-jasaz oroitzen naiz Tuterara sartzen ari ginenean. Eta orduan pentsatu nuen: “Bueno, espero dut horrelakoa ez izatea beti eguraldia”. Maiatzean, eta hotza.

Esan duzu hasieratik izan zenuela argi euskaraz ikasi nahi zenuela; zer egin zenuen? Euskaltegia joan?

Bai. Maiatzean heldu nintzen eta urrian matrikula egin nuen. Hori 2008an izan zen. Euskaltegia joan nintzen, lehenengo urratsak ikastera, eta oso gogorra izan zen, oso zaila. Neure buruari esan nion hori ez zela niretzat (...). Eta utzi egin nuen. Porrot handia sentitzen nuen, eta beste aukera bat eman nion neure buruari eta bueltatu egin nintzen. Eta gero, berriro utzi nuen. Nik uste dut oso ohikoa dela. (...) Orain dela 6 urte, serio jarri nintzen. (...) Poliki-poliki egin behar duzu bidea, pazientzia handiarekin, baina, batez ere, nik uste dut maitasun handia izan behar duzula, bidean ez galtzeko eta jarraitzeko, jarraitzeko eta jarraitzeko”.

Ttap aldizkari digitala (laburtua eta moldatua)

GRAMATIKA- AZALPENAK

NEURE BURUA, ZEURE BURUA...

Eman aukera bat zeure buruari!

Burua garrantzitsua da! Horregatik, euskaldunok geure buruarekin hitz egiten dugu, geure buruari galdetzen dizkiogu gauzak, geure buruarekin haserretzen gara, geure burua zaintzen dugu... eta geure buruari ematen dizkiogu aukera berriak!

Honelakoetan, **izenordain indartuak** erabiltzen ditugu:

- *Neure* (ez “nire”), *geure* (ez “gure”), *bere* (ez “haren”), *zeure* (ez “zure”), *zeuen* (ez “zuen”), *beren/euren* (ez “haien”)

Buruaz ari garenez, “**hirugarren pertsona**” bat sartzen da “ekuazioan”:

- *Neure buruari galdetzen diot...* (*nik buruari > diot*)

Beharrezkoa denean, “burua” hitza **deklinatu** egiten dugu:

- *Nori?* *Neure buruaRI*, *Norekin?* *Neure buruaREKIN...*

BAKARKA

Ulertu duzu? Bada, esan esaldi hauek zuzenak diren, eta ezezkoan, zuzendu.

1. Geure buruari zaindu behar dugu.
2. Zaindu burua!
3. Beste aukera bat emango dut neure buruari
4. Beste aukera bat eman nion neure burua
5. Batzuetan, ni neurekin haserretzen naiz.
6. Pozik nago neurekin
7. Batzuetan, neure buruari galdetzen diot (ea) merezi ote duen jarraitzea.

Erantzun zuzenak 8. orrialdean daude.

TALDEAN

5. Laura Penagosen ibilbideari buruz hizketan

Zer iruditu zaizu Penagosen ibilbidea? Komentatu ikaskideekin.

Ttap

Esaldi hauek erabil ditzakezu:

- Nik uste dut gertatu zaiona oso normala dela.
- Nik ere utzi nuen, eta gero, bueltatu nintzen.
- Beste aukera bat eman nion neure buruari.
- Niri ere gertatu zait hori.
- Berarekin identifikatuta sentitzen naiz.
- Ez nago ados berarekin, nire iritziz ez da horren zaila.
- Nik ez dut uste horren zaila denik.
- Ez naiz gehiegi identifikatzen berarekin.

TALDEAN

6. Ttap aldizkarirako elkarrizketa

Irakurri egoera, eta prestatu ahozko elkarrizketa. Gero, rol jolasa egingo duzue: ikaskide batek “kazetari” lanak egingo ditu; amaitutakoan, alderantziz (zu izango zara kazetari).

EGOERA:

Ttap aldizkaritik deitu dizute elkarrizketa bat egiteko, euskara ikasten ari zarela jakin baitute, eta zure testigantza jaso nahi dute. Zuk baiezkota eman diezu, eta aldizkarikoek gidoia pasatu dizute, aurrez prestatzeko.

PxHere

Gidoia:

- Nongoa zara? Nolakoa da zure herria? Non dago? (Kontuan hartu Euskal Herri mailako aldizkaria dela)
- Euskal Herritik kanpo jaio bazinen:
 - Nola edo noiz izan zenuen lehenengoz euskararen eta Euskal Herriaren berri?
 - Zergatik erabaki zenuen Euskal Herrira etortzea?
- Noiz erabaki zenuen euskara ikasten hastea? Zergatik?
- Zer egin zenuen? Azaldu zeure prozesua...
- Gaur egun, nola doa kontua?
- Orain arte, zer egin zaizu zailena? Zer errazena?
- Aholkuren bat ikaskideei emateko? Trikimailuren bat?

Ezagutzen duzu Ttap aldizkaria? Irakurri azalpena, eginkizuna egiten lagunduko dizu-eta!

Doako euskarazko lehen aldizkari multimedia da, eskuko telefonoetan ikusteko pentsatua. Gertuko gaiak lantzen ditu kolaboratzaile-sare handiarekin batera. Aplikazio bidezko aldizkaria da eta asteroko maiztasuna du; ostiralero, zenbaki berria egoten da deskargagarri.

2018ko irailaren 21ean kaleratu zen Ttap aldizkariaren lehen zenbakia Gipuzkoako eta Bizkaiko edizioetan, geroago etorri zen Nafarroakoa. 2020. urteaz geroztik edizio bateratu eta bakarra kaleratzen da Euskal Herri osorako.

Ttap

 Informazio gehiago: Ttap.eus

BAKARKA

***Ttap* aldizkarirako elkarrizketa prestatzen**

Pentsatu zer esango duzun eta idatzi ideiak, gero ahoz kontatzeko.

[illegible]

ERANTZUNAK

1. Spoiler

1-d; 2-c; 3-b; 4-a; 5-f; 6-g; 7-e

2. Zer dio Laurak?

1-a; 2-b; 3-c; 4-b; 5-c; 6-a

3. Nola esan du?

1-c; 2-b; 3-a; 4-b; 5-b; 6-b; 7-a; 8-c; 9-b; 10-c; 11-c

4. Penagos, bere buruari galdezka

1. Geure ~~buruari~~ burua zaindu behar dugu.
2. Zaindu zeure burua!
3. Beste aukera bat emango ~~du~~ diot neure buruari
4. Beste aukera bat eman nion neure buruari
5. Batzuetan, ~~ni-neurekin~~ neure buruarekin haserretzen naiz.
6. Pozik nago ~~neurekin~~ neure buruarekin.
7. Zuzena da.

Adibide gehiago, hemen: Zaindu zeure burua (lkasbil).

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Espazio erraldoia. Espazio oso handia.

Antzezten dut. Aktoreek egiten duten lana.

Ez dago Euskal Etxerik. Euskal Herriko diasporak jatorriarekin harremana ez galtzeko sortutako eremuak munduko hainbat herrialdetan.

TRANSKRIPZIOA

Amaia Uribe: Laura Penagos, ongi etorri *Ttaper*.

Laura Penagos: Eskerrik asko gonbidapenagatik, Amaia.

Amaia Uribe: Bueno, Laura, aktorea zara, sortzailea ere bai. Kolonbiarra izatez, baina heldu zinela etorri zinen Euskal Herrira, eta euskara ikastea erabaki zenuen. Zergatik?

Laura Penagos: Pues (bada), beitu (begira) orain dela ia-ia 17 urte ailegatu nintzen hona bizitzera, Euskal Herrira, eta berehala erabaki nuen euskara hizkuntza ikasi behar nuela. Nik uste dut oso garrantzitsua dela, azkenean, azken finean, Euskal Herrian euskaraz. Eta oso animatuta nengoen eta, bueno, pues (ba), murgildu nintzen, eta geratu naiz edo geratu nintzen, eta prozesu ederra izan da, zoragarria, oso aberatsa. Gogorra, nola ez, hasieran: ez da nire ama-hizkuntza... edo hitzak oso ezberdinak dira, baina oso ongi.

Amaia Uribe: Zer da euskara zuretzat?

Laura Penagos: Zer da euskara? Dena, dena. Egia esan, euskara nire bizitzan espazio erraldoia du, euskarak. Oso garrantzitsua da; izan ere, lan egiten dut euskaraz, idazten dut, antzezten dut, maitatzen dut. Orduan (Beraz), nire eguneroko tresna da hitz egiteko, lan egiteko, bizitzeko. Orduan (Hortaz), bai, zalantzarik gabe, oso-oso garrantzitsua da niretzat.

Amaia Uribe: Ondo iruditzen bazaizu, hasieretara joango gara prozesu hori nolakoa izan den jakiteko. Zu Kolonbian jaio zinen, Suescan. Nolakoa da Suesca?

Laura Penagos: Ba, Suesca herri txikia da; Bogota ondoan dagoen herri txiki bat da. Ez da batere polita edo berezia, baina nire herria da, edo gure herria da, eta maite dut. Han bertan jaio zen gure aita, eta han jaio nintzen eta hazi nintzen. Eta, orduan (hori dela-eta), nolabait, niretzat oso garrantzitsua izan da Suesca, eta, oraindik, oso garrantzitsua da.

Amaia Uribe: Suescan ez dago Euskal Etxerik, ez dago euskal komunitaterik...

Laura Penagos: Ez, kar-kar!

Amaia Uribe: ...eta, hor jaiota, nola edo noiz izan zenuen zuk lehenengoz euskararen eta Euskal Herriaren berri?

Laura Penagos: Pues, beitu (begira), maiz esaten dut, Amaia: gure aita (aitak) apaizekin ikasi zuen, eta, orduan, haien artean euskaraz hitz egiten zuten. Orduan, bueno, pues, noizean behin, aitak bai esaten zigun: "Ai, pues, apaizek hitz egiten zuten haien artean euskaraz, baina, klaro (jakina), guk ez genuen ezer ulertzen, ez dakit zer...". Eta gero, 2006an, justu euskaldun bat ezagutu nuen gure herrian, Suescan, euskalduna, eta, orduan, berriro bideratu nuen informazio bera. Ezta? "Ni euskalduna naiz", esan zidan, "eta Euskal Herrian euskaraz hitz egiten dugu...". Eta, orduan, konexio (lotura) egin nuen: "Hara! Klaro, orduan, hori da aitaren istorioa, pues, klaro, hemen konektatuta dago zuekin, zuen herriarekin, ez dakit zer...", eta horrela hasi nintzen Euskal Herria ezagutzen. Suescan, o sea (hau da), esan dezaket Suescan Euskal Herria ezagutu nuela, eta hori ederra da.